

УДК 78.7

DOI <https://doi.org/10.31723/2524-0447-2023-37-3>**Дарія Володимирівна Андросова**

ORCID: 0000-0002-5951-8416

доктор мистецтвознавства, професор

Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової
dashaelena@gmail.com**Марина Володимирівна Русяєва**

ORCID: 0000-0003-2774-1696

кандидат мистецтвознавства, доцент

Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової,
директор
КЗПСО «Мистецька школа № 1 імені Е. Г. Гігельса м. Одеси»
marina.rusyaeva.od@gmail.com

КАФЕДРА ТЕОРЕТИЧНОЇ ТА ПРИКЛАДНОЇ КУЛЬТУРОЛОГІЇ У ВТІЛЕННІ ПРИНЦИПІВ МУЗИЧНО-КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО ЗНАННЯ

Мета дослідження – обґрунтування самозначущості аналізів культур та артефактів в аспекті розуміння культового початку культурної діяльності, формованої метафізичними принципами виявлення стильових єдностей як здобутку музичної, тобто особливого роду прикладної культурології. В ній узагальнюються накопичення творчої активності в невідривності раціональних та позараціональних форм її реалізації, прослідковано в матеріалах вибудованих курсів на кафедрі теоретичної і прикладної культурології Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової. **Методологічною основою** роботи постають загальнонаукові методи онтологічний, аналітичний, історичний, культурологічний міждисциплінарний стильовий компаратив, ритуалознавчий ракурс усвідомлення генези музичних культур та артефактів тощо, як це здійснено в роботах Д. Андросової, О. Маркової, О. Муравської, А. Соколової та ін. **Наукова новизна** роботи в тому, що вперше в українознавчому просторі заявлена концепція аналітичного методу в науковому усвідомленні смислу культур та артефактів в їх органічній пов'язаності із історичною, інтелектуально-біографічною описовістю, що відрізняється від «цілісної» формально-структурної аналітичності музикознавства. Вперше в ракурсі названого методологічного стрижня розглядається дисциплінарне і персонально-викладацьке наповнення курсів кафедри теоретичної і прикладної культурології. **Висновки.**

Об'єктивно-історичні умови формування курсу музичної культурології в межах кафедри теоретичної і прикладної культурології Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової визначили їх побудову на основі концепції культового початку культури і звідти суттєвості «кільцевих-репетитивних» метафізичних стилєвих утворень в історії музики і в історичній близькодії, містеріальних засад музичного театру. Звідси вперше в культурознавстві усвідомлюється принцип культурологічного аналізу музичних творів і артефактів в цілому на основі виявлення генетично-ритуального їх кореня попри художньої цілісності мистецького акту.

Ключові слова: *культура та артефакт в музиці, епохальні, мистецькі та музичні стилі, метафізика музичної історії та історичної близькодії, культурологічний аналіз творів мистецтва і музичних творів, музична культурологія.*

Androsova Daria Volodymyrivna, Doctor of Art Studies, Professor of the Odesa National A. V. Nezhdanova Academy of Music; Rusyaeva Maryna Volodymyrivna, Candidate of Art Studies, Associate Professor of the Odesa National A. V. Nezhdanova Academy of Music, Director of the Communal Institution of Primary Specialized Education "Odesa Art School № 1 Named After E. G. Gilels"

Department of theoretical and applied culturology in the embodiment of the principles of musical and cultural knowledge

The purpose of the research is to substantiate the self-importance of the analyzes of cultures and artifacts in the aspect of understanding the cultic beginning of cultural activity, formed by the metaphysical principles of identifying stylistic unity as an achievement of musical, i.e., a special kind of applied cultural studies. Accumulations are summarized in it of creative activity in the inseparability of rational and non-rational forms of its realization and followed in the materials of courses developed at the Department of Theoretical and Applied Cultural Studies of the Odessa National Academy of Music named after A. V. Nezhdanova. **The methodological basis** of the work is the general scientific methods of ontological, analytical, historical, culturological interdisciplinary stylistic comparative, ritualistic angle of awareness of the genesis of musical cultures and artifacts, etc., as it is done in the works of D. Androsova, O. Markova, O. Muravska, A. Sokolova, etc. **The scientific novelty** of the work is that, for the first time in the space of Ukrainian studies, the concept of an analytical method in the scientific awareness of the meaning of cultures and artifacts in their organic connection with historical, intellectual and biographical descriptiveness, which differs from the "holistic" formal-structural analysis of musicology, is declared. For the first time, the disciplinary and personal teaching content of the courses of the department of theoretical and applied cultural studies is considered from the perspective of the mentioned methodological core. **Conclusions.** Objective-historical conditions for the formation of the course of musical cultural studies within the framework of the department of theoretical and applied cultural studies of the Odessa National Academy of Music named after A. V. Nezhdanova

determined their construction on the basis of the concept of the cult beginning of culture and from there the essentiality of "circular-repetitive" metaphysical stylistic formations in the history of music and in historical close-up, the mysterious foundations of musical theater. From here, for the first time in cultural studies, the principle of cultural analysis of musical works and artifacts as a whole is realized from the identification of their genetic-ritual root despite the artistic integrity of the artistic act.

Key words: *culture and artefact in music, epochal, artistic and musical styles, metaphysics of musical history and historical proximity, cultural analysis of works of art and musical works, musical culturology.*

Актуальність теми дослідження зумовлена сучасним станом культурологізованого музикознавства, в якому, внаслідок впевненого розвитку автономізованого відгалуження так званого виконавського музикознавства, самостійне місце становлять питання взаємодії мистецтва і оточуючого його культурного простору. Відповідно, наукова проблематика поповнилася помежовним комплексом музичної культурології, яка склала також учбову дисципліну, що викладається вже більше 20 років в Національній музичній академії України імені П. І. Чайковського (Київ) і в Одеській національній музичній академії імені А. В. Нежданової (Одеса). Ювілейні дати як київського, так і одеського музичних вузів (110 років з моменту відкриття названих музичних закладів) активізують підсумковування зроблених накопичень як по лінії саме наукової діяльності у вигляді підготовки книг, дисертацій кандидатського і докторського рівнів, а також педагогічно-викладацької динаміки введення і пристосування до змінних умов сьогодення народжуваної самостійної галузі знання і творчо-практичної роботи.

В даному разі у фокус уваги покладені напрацювання Одеського музичного вузу, в якому ідеї створення і функціонуючої кафедри теоретичної і прикладної культурології, первісно названої «кафедра сучасної музики і музичної культурології», спиралася на музично-культурологічний потенціал діяльності науковців і

адміністраторів музично-вузівського рівня І. Ляшенка та І. Котляревського. Випускники класу останнього — Д. Андросова, О. Маркова, С. Мірошниченко, їх вихованці О. Олійник, О. Муравська, Н. Чуприна та багато інших — займають чільне місце у керівництві одеського вищого музичного закладу. У працях О. Маркової та її колег [більше 30 книг і статей від 2004 р., у тому числі [4; 6; 10] неодноразово піднімалися суттєві проблеми діяльності кафедри як наукового центру розробки проблем музичної культурології. Однак зміни структури наукового оснащення кафедр цього типу в останні роки, гуманітаризація освітнього процесу у вузах мистецтв та ін. змістили акценти діяльності в сторону теоретично-методологічного підходу у питаннях, що розробляються у названому творчому осередку.

Мета дослідження — обґрунтування самозначущості аналізів культур- та артефактів в аспекті розуміння культового початку культурної діяльності, формованої *метафізичними* принципами виявлення стильових єдностей як здобутку музичної, тобто особливого роду прикладної культурології, в якій узагальнюються накопичення творчої діяльності в невідривності раціональних і позараціональних форм її реалізації і прослідковано в матеріалах вибудованих курсів на кафедрі теоретичної і прикладної культурології. **Методологічною основою** роботи постають загальнонаукові методи онтологічний, аналітичний, історичний, культурологічний міждисциплінарний стильовий компаратив, ритуалознавчий ракурс усвідомлення генези музичних культур та артефактів тощо, як це здійснено в роботах Д. Андросової, О. Маркової, О. Муравської, А. Соколової та ін. **Наукова новизна** роботи в тому, що вперше в українознавчому просторі заявлена концепція аналітичного методу в науковому усвідомленні смислу культур- та артефактів в їх органічній пов'язаності із історичною, інтелектуально-біографічною описовістю, що відрізняється від

«цілісної» формально-структурної аналітичності музикознавства. Вперше в ракурсі названого методологічного стрижня розглядається дисциплінарне наповнення курсів кафедри теоретичної і прикладної культурології.

Передумовами створення кафедри теоретичної і прикладної культурології стали базисні положення історичних відомостей щодо культурологічної спрямованості розвитку музично-історичної сфери знання, що визначили виняткову активність цієї області музикознавства ХХ століття в цілому, у тому числі у плані експансії музикознавчої методології в гуманітарну сферу. Так, в роботах Н. Гартмана, М. Бахтіна, Л. Гумільова, К. Леві-Стросса, А. Канарського та ін. науковців маємо використання музикознавчих методів в аналізі вербальних, художніх та логічно-науково вибудуваних, текстів з відповідними науково-цінними результатами, що вказувало на загальнокультурну цінність методології, виробленої в умовах застосування її в обминання спеціально-музичної речовості.

У свою чергу, процес семіотизації мистецтвознавства і музикознавства в першу чергу в паралель до семіо-філософічних розробок ще з початку ХХ століття увели необхідність міждисциплінарних компаративних методів, що за своєю природою тяжіли до порівняння із формами первісного знання, синкретизис яких заклав основи усіх цивілізаційних розгалужень в науці і творчості.

В контексті вказаних наукових відкриттів формування культурологічних підходів в мистецтвознавстві відбулося на протязі усього минулого сторіччя, і це була реальна історична основа формування кафедри теоретичної і прикладної культурології в Одеській консерваторії, з 2013 Національної музичної академії, що склалася в розвиток курсу Енциклопедії, введеного першим ректором консерваторії професором Вітольдом Йосифовичем Малішевським у 1913 році. Тим самим здійснилося відкриття в музич-

ному закладі комплексної дисципліни загальногуманітарного призначення і з виходом на провідну сферу наукового знання відповідного історичного періоду (в багатьох музичних академіях Заходу кафедра гуманітарної підготовки існує до сьогодні).

Для початку ХХ століття цим провідним науковим комплексом визначався фізіолого-психологічне установа у гуманітарному розкладі вузівської освіти: В. Й. Малішевський, окрім закінчення консерваторії і набуття кваліфікацій скрипаля, диригента, навчався в університеті, також був випускником Медико-хірургічної академії. Енциклопедизм Малішевського мав продовження, після вимушеної еміграції у Польщу у 1921 році, в його роботі у Варшаві, де він уславився як композитор і педагог, а також блискучий організатор найкрупнішого у світовому розкладі Першого конкурсу піаністів імені Ф. Шопена 1928 року.

Певним продовженням класу енциклопедії, заснованим В. Й. Малішевським, виступає діяльність усвідомленого спадкоємця останнього Серафима Дмитровича Орфеева. С. Д. Орфеев, будучи сином православного священника з відповідним освітнім статусом, пройшовши шляхами Вітчизняної війни путь солдата, ствердився у служінні первісним установкам на університетську основу вищої музичної освіти. Будучи ректором Одеської консерваторії з 1953 по 1961 роки, Орфеев згодом відділив від кафедри музикознавства спеціально кафедру історії музики, яку очолив, маючи у якості основної дисципліни гармонію, активно заохочуючи енциклопедизм підготовки музикознавців, історичну і гуманітарну обізнаність, практично-музичні вміння теоретиків «старої» школи і аналітичні студії істориків, знову ж таки, з обов'язковістю практично-виконавських, композиторсько-творчих виходів.

Випускницею класу спеціальності у С. Д. Орфеева стала засновниця кафедри музичної культурології профе-

сор Олена Миколаївна Маркова, яка з 1983 року розробляла проблеми естетичного аналізу музики (кандидатська дисертація «Естетичний аспект інтонаційної теорії і аналіз музичних творів»), сформулювавши у 1987 році позиції соціо-культурологічного аналізу музики [3]. Ця тематика зумовила ідеї докторської дисертації, яка увела вперше у практику консерваторського навчання в Одесі принципи аналітичної історії музики («Інтонаційність історії музики», 1991), відповідний ракурс захисту кандидатських дисертацій, дипломних робіт і перший в історії Одеської консерваторії захист докторської дисертації громадянина В'єтнаму Фам Ле Хоа (1997).

З 1998 року створена була секція музичної культурології в межах кафедри історії музики і музичної етнографії, а на базі останньої введена була у план Міністерства культури щорічна міжнародна конференція-семинар «Трансформація музичної освіти: культура і сучасність», а роком пізніше, у 1999, конференція «Захід-Схід: культура і мистецтво». Обидві конференції у статусі щорічних міжнародних і всеукраїнських зібрань діють до сьогодні. Обидві конференції суміщають мистецтвознавчу, дидактичну і культурологічну тематичні спрямованості, що дозволяє широко залучати спеціалістів з різних регіонів України і з зарубіжжя.

Кафедра музично-культурологічного спрямування відкрита була у 2003 році як кафедра сучасної музики і музичної культурології, згодом від 2013 року перейменована на кафедру теоретичної і прикладної культурології. Кафедра спиралася на міждисциплінарну спрямованість роботи професора О. Маркової, автора більше як 200 праць, автора єдиної в Україні і поза нею книги про музичну культурологію, в класі якої підготовлені кандидати і доктора мистецтвознавства, музикознавчої і культурологічної спрямованостей. При цьому професору Марковій належить першість в консерваторії, згодом академії у заснуванні кандидатських і докторських захи-

стів, на сьогодні числом більше 55. У тому числі це перші в Україні захисти докторів мистецтвознавства в'єтнамця Фам Ле Хоа (1997), ректора Ханойського педагогічного університету, китайця Лю Бінцяна (2015), нині професора і проректора Таньшаньського університету в КНР. Також випускниками класу О. Маркової стали провідні спеціалісти кафедри прикладної і теоретичної культурології доктори мистецтвознавства, професори Муравська Ольга Вікторівна, Алла Вікторівна Соколова, кандидат мистецтвознавства доцент Лілія Василівна Нейчева.

Але найбільш визначним досягненням роботи професора Маркової та її вихованців є: 1) виділення *метафізичних закономірностей* у культурно-музичному і музично-історичному процесі і аналітичний ракурс ідейно-історичного наповнення епохальних та мистецьких стилів, 2) формування *аналізу культур— та артефактів* в аспекті їх ритуально-символічної генези і тим культурної, попри спеціально художньої, значущості.

В класі Маркової писав кандидатську дисертацію Ректор ОНМА професор Олександр Леонідович Олійник. На різних кафедрах ОДК згодом ОНМА, інших музичних закладів міста працювали випускники класу Маркової кандидати мистецтвознавства професори Леонід Михайлович Бутенко, Степан Тимофійович Калмиков, Юрій Іванович Некрасов, і на сьогодні працюють доктори, кандидати мистецтвознавства, у тому числі доктор мистецтвознавства професор Лілія Михайлівна Шевченко, вищеназвані доктори мистецтвознавства професори О. Муравська, А. Соколова та інші провідні спеціалісти. Марковою закладений і розроблений курс Сучасної музики, новітні курси Культурології та антропології у науковому знанні, Метафізики історії в музичній науці і в творчості, ін. складають розвиток у культурологічному напрямі позицій теорії історії музики і курсу музично-теоретичних систем музикознавства. Але головною виступає ідея стильової історичної метафізики

(див. докторську дисертацію громадянина КНР професора Лю Бінцяна тощо) – на кафедрі сформульована О. Марковою і її вихованцями концепція неосимволізму відносно смислу стильових утворень поставангарду [3; 5] і неоготики щодо постпоставангардної музично-стильової позиції [8].

Від дня заснування кафедри суттєвою була робота доктора соціології професора, автора 386 публікацій Валерія Олексійовича Деева, що працював з 2003 по 2017 рр. Його узагальнення щодо надбань музичної соціології складають здобуток всенационального значення української науки XXI століття.

У числі працівників кафедри від її заснування знаходиться кандидат мистецтвознавства, доцент, на сьогодні директор ДШМ № 1 імені Е. Гігельса Марина Володимирівна Русяєва, розроблений курс методики культурологічних дисциплін являє суттєву складову дидактичних накопичень кафедри. В роботі підрозділу помітною є роль кандидата педагогічних наук, випускника Одеської консерваторії і Одеського політехнічного інституту Альфреда Карловича Мазура, автора курсів акустики та інформатики для культурологів. Працював з 2004 до 2020 року композитор, згодом кандидат мистецтвознавства Олег Григорович Польовий, що опікував курс музичної імпровізації.

Особливу значущість для функціонування роботи кафедри теоретичної і прикладної культурології отримав внесок кандидата мистецтвознавства (2006), з 2018 року доктора мистецтвознавства професора О. В. Муравської, яка представила оригінальний зразок аналітичного музикознавства з проблеми жанрово-типологічного зазначення національного різновиду духовного жанру («Німецька траурна погребальна музика лютеранської традиції як феномен європейської культури XVII–XX ст.», 2004), згодом заявила самостійну лінію української і європейської у цілому візантистики («Вплив східнохри-

стянської культури на європейське музичне мистецтво XIX–XX століть», 2018). Концепція візантизму стосовно явищ Нової і Новітньої історії складає спеціально О. Муравською розроблену лінію метафізичної «кільцевості» музично-стильових історичних змін [7].

В дисертації О. Муравської узагальнено типологію візантійської культури, її богослужбово-співацької традиції як предмета наукового дослідження, історичну хронологію поширення візантійського художнього досвіду, а також його роль в формуванні патріархально-ортодоксального типу культури. З'ясовано, що східнохристиянська традиція найбільш повно сконцентрувалася в культурі Візантії, яка історично визначена у вигляді витоку і принципу, що формує культурне будівництво середньовічної Європи, а також джерела її оновлення в Новій і Новітній історії. Головне, в роботах О. Муравської апробовано культурологічний принцип аналізу історичних стильових єдностей (візантизм як різновид «ренесансних» стильових повторюваностей, ін.) та містеріально-ритуальна основа музично-театральних явищ.

В класі О. В. Муравської захищаються доктори і кандидати мистецтвознавства, доктори філософії з мистецтвознавства і культурології (5 кандидатів і докторів філософії, 1 доктор мистецтвознавства). Нею вибудований напрям містеріальних основ музичного театру, що живить тематику наукових розробок її вихованців у розвиток метафізичної «репетивності» музично-мислительних стереотипів.

З 2007 року по суміщенню із роботою на кафедрах спеціального, загального і спеціалізованого фортепіано, а з 2015 на постійній основі на кафедрі працює Дарія Володимирівна Андросова, доктор мистецтвознавства з 2016 року, професор з 2018. Андросовою розроблена проблематика музичного мінімалізму (кандидатська «Мінімалізм в музиці: напрямок і принцип мислення», 2005) і втілення виконавської парадигматики у піаніс-

тичній та інструментальній у цілому музиці (докторська «Від модерного до постмодерного дискурсу фортепіанного мистецтва ХХ – початку ХХІ ст.: виконавська специфіка», 2016), склавши тематичний запас її наукової і педагогічної творчості. Професор Андросова самостійно розвиває закладені професором Марковою установлення на характеристику мистецької своєрідності явищ музики і культури Новітнього часу. У класі Андросової підготовлені кандидати, доктори філософії мистецтвознавчої і культурологічної спрямованостей (4 кандидатів і докторів філософії). Метафізична історична закономірність прослідковується на основі всесвітньоозгачуємих метастильових типологій фортепіанного мистецтва у вигляді взаємодії клавірної та оркестрально-рояльної типологій.

З 2019 року на кафедрі надзвичайно плідно працює А. В. Соколова, яка, маючи ступінь кандидата педагогічних наук, у 2021 році захистила докторську дисертацію «Візантійські основи культури Русі-України та Британії-Англії», що відкрила нові сторінки вимірів взаємин України і європейського Заходу на ґрунті православного віросповідального чинника і що має своєрідні продовження в музичній сьогоденності. У класі А. В. Соколової успішно готуються до захисту доктори філософії і мистецтва. Метафізика історичних збігів територіально розділених Британії та України визначається ідеально-релігійними початками візантійства, що мали місце на зорі існування тих націй у ранньому і центральному Середньовіччі.

Розбудова курсу актуального зарубіжного фольклору складає унікальну лінію напрацювань А. В. Соколової. Нею розроблений предмет «Візантійські основи культури Русі-України та Британії-Англії» для аспірантів першого року навчання. Курс спрямований на виявлення закономірних впливів візантійської цивілізації на культуру Британії-Англії та Київської Русі, де візантій-

ська модель державотворення представляє зразок для культурних інститутів вищеназваних країн. У програмі курсу акцентовано увагу на історичних артефактах провізантійської культурної лінії, на сутності салонно-духовної естетики Візантії. Фольклор східних слов'ян, країн Західної Європи, США та Азії розглядається в контексті національного менталітету та етнічної культури народів і націй цих країн.

В останні роки органічно увійшли в колектив кафедри нові співпрацівники. У їх числі випускниця кафедри Галина Вікторівна Волкова, що працює тут з 2019 року, має ступінь кандидата культурології (дисертація «Ритуал у збереженні та трансляції культурних цінностей, 2020»), їй належить робота з організації краєзнавчої, у тому числі фольклористської тематики, питань мистецького компаративу, взаємодії художньої і прикладної музики. Моторна Тетяна Федорівна, кандидат мистецтвознавства (дисертація «Ідеї містеріальності у музичній культурі ХХ століття (на прикладі фортепіанної творчості Олів'є Мессіана)», 2022), на кафедрі працює з 2022 року, успішно здійснює мистецтвознавчі курси, має клас підготовки докторів філософії. Увійшла до складу кафедри кандидат політичних наук С. Шевченко. Цікавим і плідним є внесок кандидата мистецтвознавства (дисертація «Болгарське музичне мистецтво як національно-стильова парадигма в культурі ХХ – початку ХХІ століть», 2016) Л. В. Нейчевої, що працює також завідуючою літературно-рекламним відділом Одеського національного академічного театру опери та балету, демонструючи можливості культурологічного охоплення музично-практичної діяльності.

У сьогоднішній день на кафедрі, очолюваної доктором мистецтвознавства, професором, заслуженим працівником культури України О. М. Марковою, має місце установка на філософсько-релігійнознавчу підготовку, на розробку *проблеми культу й культури*, виділено вперше в Україні

концепцію *метафізики історії музики та музичної культури*, що засвідчує самостійне існування проблематики музичної культурології та антропології музики.

На кафедрі розгорнуто ознайомлення з історією літератури і зображального мистецтва, з теорією та історією різних мистецтв, фольклорно-етнологічних областей їх виявлення, театрознавчих і режисерськи-організаційних технологій. Сумісно зі спеціалістами різних кафедр склалося установалення *виконавського* музикознавства, культурологічного за суттю орієнтації на загальнокультурний обсяг артистичної наснаги музикантів, що розробляється в межах *метаісторичного* підходу і в осяганні *культуро-ритуального* початку буття мистецько-культурних надбань. Вперше вводяться курси *звукорежисури* і *українознавства* у відповідності із запитами студентів даної та інших кафедр Академії.

Випускники кафедри теоретичної і прикладної культурології працюють у колективах театрів, філармонії, в педагогічній сфері у вузах, коледжах і школах мистецтв, ведуть мистецько-освітні заходи, вибудовують творчо-організуючі спільноти лекторіїв, театральних угруповань та ін. Заслугою педагогів кафедри є улаштування міжвузівських наукових зустрічей, меморіальних акцій. З даною кафедрою пов'язана була до березня 2023 року творча музикознавчо-культурологічна діяльність універсального генія музичної України О. В. Козаренка. В основу цієї різноманітної і творчо плідної діяльності поставлена концепція — метафізичного, тобто поза фізично-детермінованого фактору, буття «кільцевих» епохально-стильових та історично близькодійних стилетворчих утворень, а також культуво-культурна угрунтованість змістовності і структур музичних творів та музичних артефактів, що базується на засадах фольклористичних уявлень про першоритуальні акції як синкрезу музики-міфа-слова-релігієтворення. **Висновки.** Об'єктивно-історичні умови формування курсу музич-

ної культурології в межах кафедри теоретичної і прикладної культурології Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової визначили їх побудову на основі концепції культового початку культури і звідти суттєвість «кільцевих-репетитивних» метафізичних стильових утворень в історії музики і в історичній близькодії, містеріальних засад музичного театру. Звідси вперше в культурознавстві усвідомлюється принцип культурологічного аналізу музичних творів і артефактів від виявлення генетично-ритуального їх кореня попри художньої цілісності мистецького акту.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Андросова Д.В. Символизм и поликлавірность в фортепианном исполнительстве XX в. Монография. Одесса: Астропринт, 2014. 400 с.
2. Каминская-Маркова Е.Н. Методология музыкознания и проблемы музыкальной культурологии. К 50-летию педагогической деятельности. Одесса: Астропринт, 2015. 532 с.
3. Маркова О. Поняття «інтонаційної ідеї» в світлі соціально-культурологічного підходу. Українське музикознавство, вип. 22, Київ 1987, с. 23–30.
4. Маркова Е. Проблемы музыкальной культурологии. Одесса: Астропринт, 2012. 164 с.
5. Маркова О.М. Неосимволизм музики ХХІ століття і виконавське музикознавство. Вісник національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. Київ : Міленіум, 2018. № 3. С. 209–214.
6. Маркова О. Метафізика історії музики і неоготика поставангарду Вісник Львівського університету. Секція мистецтвозн. Вип. 20. Львів, 2019. С. 3-9.
7. Муравська О.В. Східнохристиянська парадигма європейської культури і музика XVIII-XX стол: монографія. Одеса, Астропринт, 2017. 564 с.
8. Навоєва І.Л. Українська хорова, вокально-ансамблева творчість у контексті стильової неоготики пост-постмодерну. Кандидатська дисертація, ОНМА, 17.00.03. Одеса, 2018. 189 с.
9. Соколова А. Традиції лицарсько-аристократичної культури Британії-Англії й Русі-України. Наукова монографія. Одеса: Астропринт, 298 с.
10. Androsova Daria, Markova Elena (2018) Znaczenie symboliki epoki w utworze muzycznym. Semantyka kulturowego kontekstu twórczości // Interpretacje dzieła muzycznego w kręgu semantyki. Interpreting Musical Works from a Semantic Perspective. [3]. Pod redakcją Anny Nowak. Bydgoszcz, 2018. S. 141–147.

REFERENCES

1. Androsova D.V. (2014) Symbolism and polyklavier type in piano performance art XX century. Monograph. Odessa, Astroprint [in Ukraine].
2. Kaminskaja-Markova E.N. (2015). The methodology musicology and problems music culturology. To 50 years of pedagogical activity work. Odessa, Astroprint [in Ukrainian]
3. Markova O. (1987) The notion "intonation ideas" in light of the social-culturology approach. *Ukrainske muzykoznavstvo*, issue 22. Kyiv. P. 23–30 [in Ukrainian].
4. Markova E. (2012) The problem of music culturology. Odessa, Astroprint, [in Ukrainian].
5. Markova O.M. Neosymbolism of XXI century music and performance musicology. Bulletin of the National Academy of Managerial Personnel of Culture and Arts: Science. magazine. Kyiv: Millennium, 2018. № 3. C. 209–214 [in Ukrainian].
6. Markova O. Metaphysics of the history of music and post-avant-garde neo-Gothicism Bulletin of Lviv University. Art history section. Vol. 20. Lviv, 2019. P. 3–9 [in Ukrainian].
7. Muravska O. (2010) The essays on histories of the foreign music culture. Issue 1. Odessa, Drukarskij dim [in Ukrainian].
8. Navojeva I. (2018) Ukrainian choral, vocal-ensemble creative activity in context style Neo-Gothic of post-postmodern. Candidate's. Odessa National Musical Academy name A.V. Nezhdanova, 17.00.03. Odessa [in Ukrainian].
9. Sokolova A. The traditions of knightly-aristocratic culture to Britains-England and Rus-Ukraines. The scientific monograph. Odessa: Astroprint [in Ukrainian].
10. Androsova Daria, Markova Elena (2018) The meaning of the symbolism of the era in a musical work. Semantics of the cultural context of creativity // Interpretations of a musical work in the sphere of semantics. *Interpreting Musical Works from a Semantic Perspective*. [3]. Edited by Anna Nowak.